

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ОСНОВИ ДОШКІЛЬНОЇ СУРДОПЕДАГОГІКИ

підготовки бакалавра

спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка)

освітньо-професійної програми

Корекційна психопедагогіка та логопедія

Луцьк – 2020

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Основи дошкільної сурдопедагогіки» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою Корекційна психопедагогіка та логопедія.

Розробник: Король І.В., старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, протокол № 2 від 11 вересня 2020р.

Завідувач кафедри: _____

Кузава І.Б.

I. Опис навчальної дисципліни
«Основи дошкільної сурдопедагогіки»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна / <u>Вибіркова</u>
Кількість годин / кредитів <u>150 / 5</u>	Спеціальність 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка)	Рік навчання <u>3</u> Семестр <u>5-ий</u> Практичні <u>36 год.</u>
ІНДЗ: <u>є</u>	Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія Освітній рівень бакалавр	Самостійна робота <u>104 год.</u> Консультації <u>10 год.</u> Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання <u>українська</u>		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові Король Іванна Володимирівна
 Науковий ступінь -
 Вчене звання -
 Посада старший викладач
 Контактна інформація 0994347654, ivanna.korol76@gmail.com
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи дошкільної сурдопедагогіки» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка).

Вивчення навчальної дисципліни «Основи дошкільної сурдопедагогіки» передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки

висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної освіти відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальні освіта, світових тенденцій та національного досвіду України, де передбачено різні форми організації освіти і соціалізації дітей.

У результаті вивчення запропонованого курсу здобувачі вищої освіти знатимуть: загальні основи та закономірності розвитку сурдопедагогіки як науки; психолого-педагогічну кваліфікацію дітей з порушеннями слуху та етіологію порушень слухової функції; сучасні напрямки процесу навчання та виховання дітей з порушеннями слуху; принципи та методи навчання; вмітимуть: класифікувати порушення слуху та визначати етіологію порушень; визначати особливості розвитку пізнавальної та особистісної сфери дітей з порушеннями слуху; визначати зміст, засоби і методи навчання дітей даної категорії.

Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»», «Діагностика та відбір дітей у заклади спеціальної освіти та навчально-реабілітаційні центри», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія», «Інклюзія в загальноосвітніх закладах», навчальної практики в спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах та в загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах.

Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності спеціального педагога», написання курсової роботи з методик спеціальної освіти, педагогічної практики з логопедії та олігофренопедагогіки.

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою освітнього компонента є формування гуманістично-орієнтованого професійного світогляду фахівця, що розуміє і приймає проблеми дітей з порушеннями слуху та сприяє їх вирішенню. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: а) дослідження закономірностей педагогічних явищ і процесів; б) теоретичне обґрунтування змісту, принципів, форм і методів навчання та виховання дітей та дорослих з вадами слуху; в) вивчення передового педагогічного досвіду і розвиток на цій основі сучасної сурдопедагогіки.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення навчальної дисципліни «Основи дошкільної сурдопедагогіки» у студентів необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

Результати навчання за дисципліною

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

2. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Прак тичні	Сам. роб.	Конс.	Бали
--------------------------------------	---------------	---------------	-----------------------	----------------------	--------------	-------------

Тема 1. Історичні аспекти розвитку сурдопедагогіки. Предмет, завдання, сурдопедагогіки, зв'язок з іншими науками.	7		2	5		2
Тема 2. Характеристика стійких порушень слуху у дітей.	9		2	5	2	2
Тема 3. Особливості психічного розвитку дітей з порушеним слухом.	12		2	10		2
Тема 4. Організація виховання та навчання в дошкільних закладах для дітей з порушеним слухом.	16		4	10	2	4
Тема 5. Методика роботи з розвитку слухового сприймання та вимови.	14		4	10		4
Разом за модулем 1	58		14	40	4	14
Тема 6. Корекційно-педагогічна робота в закладах дошкільної освіти	8		2	4	2	2
Тема 7. Навчання вимови глухих та слабочуючих дітей.	14		4	10		4
Тема 8. Значення, зміст і методи розвитку слухового сприймання.	14		2	10	2	2
Тема 9. Формування знань та уявлень про навколишній світ.	18		6	10	2	6
Тема 10. Взаємозв'язок закладу дошкільної освіти з родинами вихованців.	12		2	10		2
Тема 11. Інтеграція дітей з порушенням слуху в загальноосвітні заклади.	12		2	10		2
Тема 12. Соціальний захист дітей з порушенням слуху.	14		4	10		4
Разом за модулем 2	92		22	64	6	22
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
ІНДЗ						4
Всього годин / Балів	150		36	104	10	100

3. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема 1. Сурдопедагогіка як наука про виховання, навчання, освіту та корекцію недоліків розвитку людей з вадами слуху. Методи наукових досліджень. Актуальні проблеми сурдопедагогіки. Сурдопедагогіка як наука, її

становлення і розвиток. Предмет сурдопедагогіки та її головні функції. Основні категорії сурдопедагогіки. Зв'язок сурдопедагогіки з іншими науками. Завдання сурдопедагогіки. Різноманітність течій зарубіжної сурдопедагогіки.

Тема 2. Методи навчання основам наук у школі для дітей з вадами слуху. Загальна характеристика методів. Наочні методи навчання. Словесні методи. Практичні методи навчання. Спеціальні і специфічні методи навчання основам наук. Система педагогічних наук. Зв'язок сурдопедагогіки з іншими дисциплінами. Значення історії сурдопедагогіки і школи у системі педагогічних наук.

Тема 3. Дидактика школи слабочуючих. Педагогічний процес в школі слабочуючих. Зміст навчання. Методи, засоби і форми організації навчання слабочуючих. Система навчання слабочуючих мові. Розвиток слухового сприймання слабочуючих. Професійно обумовлені вимоги до особистості сурдопедагога.

Тема 4. Трудове виховання і профорієнтаційна робота. Роль трудового виховання в соціальній адаптації. Завдання та зміст трудового виховання. Види трудової діяльності та їх корекційно-виховне значення. Роль профорієнтаційної роботи у формуванні життєвих планів учнів шкіл для дітей з вадами слуху. Економічне виховання.

6. Політика оцінювання

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

Форми поточного контролю: практичні заняття, індивідуальні завдання.

Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.

Форми підсумкового контролю: залік.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

→ Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

→ Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; звіт, реферат.

→ Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань (дедлайн);
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2 бали	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
1,5 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні

	неточності та незначні помилки.
1 бал	Оцінюється робота студента, який недостатньо повно володіє навчальним матеріалом, необґрунтовано його викладає, частково розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі істотні неточності та незначні помилки.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE, вебсервіс Google Classroom), семінари, практичні, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- навчальні посібники;
- опорні конспекти лекцій;
- робоча навчальна програма, силабус дисципліни;
- презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

7. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Фомічова Л.І. Сурдопедагогіка. Хрестоматія. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2003. 1, 2 тт.
2. Богданова Т.Г. Сурдопсихологія. М.: Академія, 2002.
3. Головчиц Л.А. Дошкільна сурдопедагогіка. М.: ВЛАДОС, 2001.
4. Зайцева Г.Л. Жестовая речь. Дактилологія. М.: ВЛАДОС, 2000.
5. Методика обучения глухих устной речи / Под ред. Проф. Ф.Ф.Рау. М.: Просвещение, 1976.
6. Назарова Л.П. Методика развития слухового восприятия у детей с нарушениями слуха. М.: ВЛАДОС, 2001.
7. Назарова Л.П. Методика слуховой работы в школе слабослышащих. – М.: Просвещение, 1981.
8. Пельмская Т.В., Шматко Н.Д. Формирование устной речи у дошкольников с нарушенным слухом. С.: ВЛАДОС, 2003.
9. Речицкая Е.Г., Пархалина Е.В. Готовность слабослышащих детей школьного возраста к обучению в школе. М.: ВЛАДОС, 2000.
10. Антонян Н. П. Воспитание и обучение глухого ребёнка. М., 2003.
11. Белик И.С. Музыка против глухоты. Опыт индивидуальных занятий музыкой с неслышащими детьми по программе детской музыкальной школы. М.: ВЛАДОС, 2000.